

សហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម

THE KHMER KAMPUCHEA KROM COMMUNITY
LA COMMUNAUTÉ DU KHMER KAMPUCHEA KROM

សុន្ទរកថា

ឯកឧត្តម ថាវ សេដ្ឋា

នាយកប្រតិបត្តិសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម

ទីប្រឹក្សាអនុប្រធានទី ១ រដ្ឋសភា និងជាអធិបតីសមាជិកព្រឹទ្ធសភា

ក្នុងឱកាសកាន់ទុក្ខជាតិខ្មែរ ខួបគម្រប់ ៦៦ឆ្នាំ ថ្ងៃអាណាសិមបារាំងកាន់ផ្លូវ

ទឹកដីខ្មែរខ្សែអាណាសិមភ្ញៀវនាម និងរាជធានីភ្នំពេញ ១.៩៤៩អង្គ

វត្តពោធិ៍យារាម (វត្តចាស់) រាជធានីភ្នំពេញ ០៤.៦.១៩៤៩ - ០៤.៦.២០១៥

សូមនមស្ការចំពោះប្រជុំបីនៃព្រះត្រៃវិគ្គ!

សូមគោរពនិងក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធព្រះវិសមណៈ ព្រះវិរ្រះមហាក្សត្រ វិញ្ញាណក្ខន្ធ
វិរបុរស វិនាវី វិរយុទ្ធជន វិរយុទ្ធនារីខ្មែរស្នេហាជាតិទាំងអស់ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត!

ព្រះឧត្តមញ្ញាណ ជុំ វណ្ណា បញ្ញាធរោ រាជាគណៈថ្នាក់កិត្តិយស សង្ឃទូតប្រចាំប្រទេសអូស្ត្រាលី
ប្រធានពុទ្ធិកសមាគមសាជីវកម្ម ឧត្តមទីប្រឹក្សាសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម និងជាព្រះចៅ
អធិការវត្តខេមរតនារាម រដ្ឋឃ្វីនស្វែនដ៍ ប្រទេសអូស្ត្រាលី

សូមក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះថេរានុត្តរៈគ្រប់ព្រះអង្គជាទីគោរពសក្ការៈ!

សូមថ្វាយបង្គំសម្តេច ស៊ីសុវត្ថិ ពង្សនារី មុនីពង្ស ព្រះរាជតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃព្រះករុណា
ព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាព្រះអធិបតីដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់!

សូមគោរព សម្តេច ទ្រង់ ឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោកស្រី និងភ្ញៀវកិត្តិយសជាតិ
អន្តរជាតិជាទីគោរពស្នេហា!

តាងនាមព្រះសង្ឃ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ និងក្នុងនាមទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមព្រះបរមរាជានុញ្ញាតថ្លែង
នូវអំណរព្រះមហាក្សត្រិយ៍ក្នុងយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជាទីបំផុតថ្វាយព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ
នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ដែលបានសព្វព្រះរាជហឫទ័យប្រោស
ព្រះរាជទានសម្តេច ស៊ីសុវត្ថិ ពង្សនារី មុនីពង្ស ព្រះរាជតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ធ្វើជាព្រះអធិបតីក្នុងពិធី
បុណ្យប្រវត្តិសាស្ត្រនាពេលនេះ។

ជាមួយគ្នានេះ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមព្រះបរមរាជានុញ្ញាតថ្លែងនូវកតញ្ញតាម និងថ្លែងនូវ
អំណរព្រះមហាក្សត្រិយ៍ក្នុងយ៉ាងជ្រាលជ្រៅជាទីបំផុតថ្វាយសម្តេចព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ព្រះរាជមាតាជាតិខ្មែរ
ក្នុងសេរីភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសុភមង្គល ជាទីសក្ការៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដែលតែងតែលើកទឹកចិត្ត និង
ប្រោសព្រះរាជទាននូវការឧបត្ថម្ភគាំទ្រដល់គ្រប់សកម្មភាពស្នេហាបច្ច័យរបស់ព្រះសង្ឃ និងប្រជារា
ស្ត្រីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមជានិច្ច។ ជាពិសេស បានប្រោសព្រះរាជទាននូវព្រះរាជទ្រព្យផ្ទាល់ចំនួន ២.០០០
ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីរៀបចំពិធីបុណ្យនេះជារៀងរាល់ឆ្នាំ បន្តពីព្រះករុណាព្រះបរមរតនកោដ្ឋ
មិនដែលខកខានម្តងណាឡើយ។ នេះជាការបង្ហាញឲ្យឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីព្រះរាជហឫទ័យប្រកប
ដោយព្រហ្មវិហារធម៌នៃព្រះមហាក្សត្រិយ៍ រាជមាតាជាតិខ្មែរចំពោះព្រះសង្ឃ និងប្រជារាស្ត្រខ្មែរ
កម្ពុជាក្រោមយ៉ាងពិតប្រាកដ។

ក្នុងនាមស្ថាបនិកនៃទិវាកាន់ទុក្ខជាតិខ្មែរជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ ទូលព្រះបង្គំខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ មាន
មោទនភាពប្រកបដោយសេចក្តីសង្ឃឹមយ៉ាងក្រៃលែងនៅពេលដែលបានឃើញព្រះករុណាគ្រប់ព្រះ
អង្គ បងប្អូនរួមឈាមខ្មែរទាំងអស់បានរួមសាមគ្គីគ្នា ឧបត្ថម្ភគាំទ្រនិងរៀបចំប្រារព្ធទិវាកាន់ទុក្ខជាតិ

ខ្មែរ ថ្ងៃទី០៤ មិថុនា នៅតាមវត្តអារាមនិងទឹកនៃឯនានាទូទាំងពិភពលោកជារៀងរាល់ឆ្នាំ។ ចលនានេះ ជាការស្តែងចេញនូវឆន្ទៈដ៏មុះមុតប្រាប់ដល់ពិភពលោកថា ព្រះសង្ឃ និងប្រជារាស្ត្រខ្មែរមានការឈឺចាប់យ៉ាងខ្លាំង ហើយចង់ចាំជានិច្ចមិនអាចបំភ្លេចបានជាដាច់ខាតចំពោះទង្វើដ៏ទុច្ចរិតយុបយិតគ្នារវាង បារាំង-យួន ដើម្បីផ្លាស់ប្តូរវេនគ្នាយកទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមត្រួតត្រា។

ថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩ គឺជាថ្ងៃដែលអាណានិគមបារាំងបានអនុម័តច្បាប់ លេខ ៤៩/ ៧៣៣ ដែលជាច្បាប់ដ៏ទុយសកាត់ផ្ទេរទឹកដីខ្មែរ (កម្ពុជាក្រោម) ឲ្យអាណានិគមរៀតណាមត្រួតត្រាបន្ត រហូតសព្វថ្ងៃ ដោយមិនខ្វល់ពីប្រជារាស្ត្រខ្មែរម្ចាស់ស្រុក និងព្រះមហាក្សត្រឡើយ។ ខ្លឹមសារនៃច្បាប់បាន ចែងថា៖

Loi N° 49-733 du 4 Juin 1949 modifiant le statut de la Cochinchine dans l'Union française.
Après avis de l'Assemblée nationale de l'Union française, L'Assemblée nationale et le Conseil de la République ont délibéré, L'Assemblée nationale a adopté, Le Président de la République promulgue le loi don't la teneur suit:

Art. 1er – Dans le cadre fixé à L'article 60 le la Constitution de la République française et après l'avis émis, dans sa séance du 23 avril 1949, par l'Assemblée territoriale de Cochinchine, le statut de la Cochinchine est modifié dans les conditions prévues á l'article ci-après.

Atr. 2 - Le territoire de la Cochinchine est rattaché à l'Etat associé du Viet-Nam suivant les termes de la déclaration commune du 5 juin 1948 et de la déclaration du Gouvernement française du 19 août 1948. La Cochinchine cesse en conséquence d'avoir le statut de territoire d'outre-mer.

Art. 3 - En cas de changement du statut du Viet-Nam, le statut de la Cochinchine fera l'objet d'une nouvelle délibération des assemblées prévues à l'article 75 de la Constitution (Titre VIII: De l'Union française).

La présente loi sera executé comme loi de l'Etat.

Fait à Toulon, le 4 Juin 1949

VINCENT AURIOL 1 ^{er} le Président de la République	HENRI QUEUILLE Le président du conseil des ministres	PAUL COSTE-FLORET Le Ministère de la France d'Outre-Mèr
--	--	---

ប្រែជាភាសាខ្មែរក្រៅផ្លូវការថា
ច្បាប់លេខ ៤៩-៧៣៣ ចុះថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩
យោងមតិរដ្ឋសភានៃសហភាពបារាំង
រដ្ឋសភានិងក្រុមប្រឹក្សានៃសាធារណរដ្ឋបារាំងបានសម្រេច។
រដ្ឋសភានៃសាធារណរដ្ឋបារាំងបានអនុម័ត
ប្រធានាធិបតីនៃសាធារណរដ្ឋបារាំងប្រកាសឲ្យប្រើច្បាប់ដូចតទៅ

ប្រការ១-អនុលោមតាមមាត្រា ៦០ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋបារាំងនិងតាមមតិសភា កូសាំងស៊ីន នាសម័យប្រជុំថ្ងៃទី២៣ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៤៩ លក្ខន្តិកៈនៃទឹកដី កូសាំងស៊ីន ត្រូវបានកែប្រែតាមមាត្រា ដូចមានចែងខាងក្រោម៖

មាត្រា២-យោងតាមសេចក្តីប្រកាសរួមថ្ងៃទី០៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៨ និងសេចក្តីប្រកាសរបស់ រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋបារាំង ថ្ងៃទី១៩ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៨ ទឹកដីកូសាំងស៊ីន ត្រូវ បានភ្ជាប់ទៅជាដីរដ្ឋចំណុះរៀតណាម។ ទឹកដីកូសាំងស៊ីន ឈប់ស្ថិតនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈ ជាទឹកដីរបស់បារាំងនៅឯនាយសមុទ្រទៀតហើយ។

មាត្រា៣-ក្នុងករណីលក្ខន្តិកៈប្រទេសរៀតណាមត្រូវកែប្រែ លក្ខន្តិកៈទឹកដីកូសាំងស៊ីន ត្រូវទុក ជាកម្មវត្ថុនៃការសើរើឡើងវិញ ដូចមានចែងក្នុងមាត្រា ៧៥ ជំពូក ៨ នៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ សហភាពបារាំង។

ច្បាប់នេះ ត្រូវប្រកាសឲ្យប្រើដូចជាច្បាប់រដ្ឋ។

ធ្វើនៅទូឡង, ថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩

ហត្ថលេខា
រាំងសង់ អូរីយ៉ូល
ប្រធានាធិបតី

ហត្ថលេខា
ហង់រី កើយ
នាយករដ្ឋមន្ត្រី

បពិត្រព្រះថេរវនុត្តរៈគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ!

គណៈអធិបតីជាទីគោរព!

ភ្ញៀវភិក្ខុយសទាំងអស់ជាទីរាប់អាន!

បងប្អូនរួមឈាមជាទីស្នេហា!

ដោយសារអាណានិគមបារាំងបានអនុម័តច្បាប់ផ្ទេរទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមឲ្យអាណានិគមយួន ត្រួតត្រាបន្តនៅថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩ ទើបសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមបានកំណត់យកថ្ងៃទី០៤ មិថុនា ជាទិវាកាន់ទុក្ខជាតិខ្មែរជារៀងរាល់ឆ្នាំ ចាប់ពីឆ្នាំ២០០០រហូតមក ដើម្បី៖

ទី១-ឲ្យប្រជារាស្ត្រខ្មែរគ្រប់រូបចងចាំនូវព្រឹត្តិការណ៍ប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏សែនឈឺចាប់និងប្រុងប្រយ័ត្ន កុំឲ្យជានប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏អាក្រក់នេះវិលមករកខ្មែរជាថ្មី។

ទី២-សំដែងនូវកតញ្ញតាមចំពោះព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធ និងវិញ្ញាណក្ខន្ធ បុព្វបុរសខ្មែរស្នេហាជាតិ ដែលបានតស៊ូពលីជីវិតគ្មានស្តាយស្រណោះក្នុងបុព្វហេតុជាតិ មាតុភូមិខ្មែរ។

ចាប់តាំងពីសហស្សវត្សរ៍ថ្មីនៃឆ្នាំ២០០០រហូតមក សន្ទុះនៃការគាំទ្រទិវាកាន់ទុក្ខជាតិខ្មែរនិងរាប់ បាត្រព្រះសង្ឃ ១.៩៤៩អង្គ មានការកើនឡើងជាលំដាប់ទាំងនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា ទាំងនៅ ជុំវិញពិភពលោក។ កត្តាសាមគ្គីជាតិនេះហើយ ដែលធ្វើឲ្យអាណានិគមរៀតណាមមិនសប្បាយចិត្ត ក៏បានប្រតិកម្មជាមួយសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមធំៗចំនួនពីរលើក។

ទី១-នៅឆ្នាំ២០០២ រដ្ឋាភិបាលអាណានិគមរៀតណាម បានហៅសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ថា ពួកជ្រុលនិយម ហើយបានបញ្ជានិងគំរាមរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាឲ្យទប់ស្កាត់សកម្មភាព សហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម។

ទី២-នៅឆ្នាំ២០១៤ អ្នកនាំពាក្យស្ថានទូតរដ្ឋាភិបាលអាណានិគមរៀតណាមឈ្មោះ ត្រឹង វ៉ាន់ ថុង បានថ្លែងថា បារាំងមិនបានកាត់ទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមឲ្យរៀតណាមទេ តែកម្ពុជា ក្រោម ជាទឹកដីរបស់រៀតណាមតាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ ព័ត៌មានបាត់បង់ទឹកដី គ្មានអ្វីជាមូលដ្ឋានទេ គ្មានអ្វីជាកស្ថតាងទេ។

ផ្ដើមចេញពីការថ្លែងរបស់អ្នកនាំពាក្យស្ថានទូតយួន ដែលបំភ្លៃប្រវត្តិសាស្ត្រយ៉ាងងងើលនេះ សហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោម និងសម្ព័ន្ធយុវជនខ្មែរ ដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ បានដឹកនាំធ្វើមហាបាតុកម្ម យ៉ាងគត្រឹកគត្រង់ពេញរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីឲ្យរដ្ឋាភិបាលយួនសុំទោសប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរជាសាធារណៈ ឬទទួលស្គាល់ការពិតនៃប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរ។ ម្យ៉ាងទៀត ក៏បានដាក់ពាក្យស្នើសុំរដ្ឋាភិបាលបារាំង ជួយផ្តល់ឯកសារទាំងឡាយ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការកាត់ផ្ទេរទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមឲ្យអាណានិគមយួន ត្រួតត្រាបន្តរបស់អាណានិគមបារាំង។

ជាក់លាក់ណាស់របស់យើង រដ្ឋាភិបាលសាធារណរដ្ឋបារាំងក៏បានអនុញ្ញាតឲ្យយើងទៅស្រាវ ជ្រាវយកឯកសារទាំងនោះនៅបណ្ណសារដ្ឋានជាតិបារាំង Archives Nationales d'Outre-Mer, Aix-En-Provence តាមរយៈលិខិតរបស់ស្ថានទូតបារាំងប្រចាំព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា លេខ ១៧៧១/២០១៤ ចុះថ្ងៃទី១៣ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៤។

ការស្រាវជ្រាវយើងបានរកឃើងឯកសារពាក់ព័ន្ធទាំងនោះជាង ៥.០០០ទំព័រ ប៉ុន្តែយើងត្រូវ ចំណាយថវិកាចំនួន ១៦.០០០អឺរ ដើម្បីថតចម្លងយកមកប្រើប្រាស់។ បច្ចុប្បន្នយើងបានថតចម្លង រួចហើយចំនួន ២.២៣១ទំព័រ ហើយយើងនឹងខិតខំរកថវិកាថតចម្លងឲ្យបានចប់សព្វគ្រប់នៅដំណាច់ ខែមិថុនានេះ។ នេះជាប្រវត្តិសាស្ត្រលើកដំបូងបង្អស់ហើយ ដែលរដ្ឋាភិបាលបារាំងបានអនុញ្ញាតឲ្យ យើងទៅស្រាវជ្រាវយកឯកសារដ៏មានសារសំខាន់ទាំងអស់នោះមកសិក្សាស្វែងយល់។

សមិទ្ធផលជាប្រវត្តិសាស្ត្រដ៏ធំធេងនេះ មិនមែនទេវតាប្រទានឲ្យនោះទេ គឺកើតចេញពីកម្លាំង ព្រះសង្ឃ ប្រជារាស្ត្រខ្មែរ យុវជនខ្មែរ បានសាមគ្គីគ្នាចូលរួមក្នុងពិធីប្រារព្ធខួបទិវាកាន់ទុក្ខជាតិខ្មែរ ៤ មិថុនា ជារៀងរាល់ឆ្នាំ និងចូលរួមទាំងកម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្ត និងកម្លាំងថវិកា ធ្វើមហាបាតុកម្មកន្លង មក។

បពិត្រព្រះថេរវនុត្តរៈគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ!

គណៈអធិបតីជាទីគោរព!

ភ្ញៀវភិក្ខុយសទាំងអស់ជាទីរាប់អាន!

បងប្អូនរួមឈាមជាទីស្នេហា!

ដើម្បីជ្រាបច្បាស់អំពីទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលអាណានិគមបារាំងបានកាត់ផ្ទេរឲ្យអាណានិគមយួនត្រួតត្រាបន្តរហូតសព្វថ្ងៃ ទូលព្រះបង្គំ ខ្ញុំព្រះករុណាខ្ញុំ សូមព្រះអនុញ្ញាតនិងអនុញ្ញាតប្រគេន និងជម្រាបជូននូវប្រវត្តិសង្ខេបនៃទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដូចតទៅនេះ៖

កម្ពុជាក្រោម មានផ្ទៃដី ៦៨,៩៦៥គីឡូម៉ែត្រក្រឡា (ស្មើ ២៦,៦២៨ម៉ែត្រក្រឡា) បច្ចុប្បន្នមានប្រជារាស្ត្រខ្មែររស់នៅជាង ១៤លានរូប។ មានវត្តព្រះពុទ្ធសាសនាចំនួន ៥៦៧វត្ត មានព្រះសង្ឃខ្មែរគង់នៅជាង ២០,០០០អង្គ ជាទឹកដីរួមរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម កាលពីសម័យដើមមានឈ្មោះថា ហ្វូណាន ឬ ចេនឡាក្រោម។ ស្ថិតនៅខាងកើតជៀងខាងត្បូងនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។

តាមឯកសារប្រវត្តិសាស្ត្រនៃពង្សាវតារខ្មែរបានសរសេរថា ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរព្រះនាម**ព្រះនាងលីវ យី ឬ សោមា** ជាបឋមក្សត្រខ្មែរ បានឡើងសោយរាជ្យគ្រប់គ្រងទឹកដីកម្ពុជាក្រោមដំបូងបង្អស់។ ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម កាលពីសម័យនោះមានឈ្មោះថា **នគរហ្វូណាន** ។ ការសោយរាជ្យសម្បត្តិនៃរាជវង្សខ្មែរបានបន្តនៅលើទឹកដីកម្ពុជាក្រោមរហូតដល់ឆ្នាំ៥៥០នៃគ្រិស្តសករាជ ទើបមានការបង្រួបបង្រួមដ៏ធំមួយនៃរាជាណាចក្រ**ហ្វូណាន** និង**ចេនឡាលី** (ចេនឡាដីគោក) ទៅជា**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា** ។ ស្ថាបនិកដ៏ឆ្លើមនៃការបង្រួបបង្រួមបង្កើតបានទៅជា**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**រហូតបច្ចុប្បន្ន ដែលអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រកំពូលៗបានទទួលស្គាល់នោះគឺ **ព្រះបាទកវរវរ្ម័ន** ។

ចាប់តាំងពីការកើតទឹកដីនៃរាជាណាចក្រខ្មែរ ទាំង**នគរហ្វូណាន**ក្តី **ចេនឡាក្តី** រហូតដល់មានការរួបរួមបង្កើតបានទៅជា**ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**ក្តី ពុំដែលឃើញមានវត្តមានជនជាតិយួននៅលើទឹកដីខ្មែរទេ។ រហូតដល់ឆ្នាំ១៦២៣ នៃគ្រិស្តសករាជ ក្នុងរជ្ជកាលព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី ២ ទើបឃើញវត្តមានជនជាតិយួនដំបូងបង្អស់នៅលើទឹកដីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា គឺតាមរយៈរាជាភិសេកព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី ២ ជាមួយបុត្រីនៃរាជវង្សយួន។ ចាប់ពីពេលនោះមកពួកនិគមជនយួនបានចាប់ផ្តើមចូលមកតាំងទីលំនៅនៅលើទឹកដីខ្មែរជាបន្តបន្ទាប់ ដោយគ្មានកោតក្រែងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរជាម្ចាស់ស្រុកឡើយ។ ក្រោយពីព្រះបាទជ័យជេដ្ឋាទី ២ បានសោយទិវង្គត បញ្ហានិគមជនយួននៅក្នុងទឹកដីខ្មែរបានក្លាយជាប្រធានបទមួយដ៏ស្មុគស្មាញស្រាយមិនរួច រហូតឈានដល់ការបាត់បង់ទឹកដីខ្មែរដ៏ធំធេង គឺទឹកដីកម្ពុជាក្រោមទាំងស្រុង។ ជាអកុសល នៅពេលដែលប្រជារាស្ត្រខ្មែរកំពុងជាប់ដៃប្រយុទ្ធតតាំងបណ្តេញយួនចេញពីស្រុក ស្រាប់តែលេចមុខអាណានិគមបារាំងបានចូលមកវាយយកទឹកដីកម្ពុជាក្រោមធ្វើជាទឹកដីរបស់ខ្លួននៅឯនាយសមុទ្រទៅវិញ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ ដោយអំណាចអាណានិគមរបស់ខ្លួន បារាំងបានធ្វើច្បាប់ដ៏ទុយសម្បយកាត់ទឹកដីខ្មែរឲ្យយួន នៅថ្ងៃទី០៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៩ ដោយមិនបានសួរមតិពីថ្នាក់ដឹកនាំ ឬប្រជារាស្ត្រខ្មែរ ដែលជាម្ចាស់ប្រទេសទាល់តែសោះ។

បន្ទាប់ពីទទួលយកការត្រួតត្រាបន្តពីអាណានិគមបារាំងនៅលើទឹកដីកម្ពុជាក្រោមទាំងស្រុងរួចមក យួនបានចាប់ផ្តើមអនុវត្តន៍នយោបាយរំលាយពូជសាសន៍ខ្មែរយ៉ាងយោរយៅព្រៃផ្សៃជាទីបំផុត។ វត្តអារាមមួយចំនួនត្រូវបំផ្លាញចោលទាំងស្រុង ព្រះសង្ឃខ្មែរត្រូវបង្ខំឲ្យកោរសក់ទុកចិញ្ចើម ពាក់អាវដៃធំពណ៌ឈាមជ្រូក សូត្រធម៌គោះត្រដោក ដូចព្រះសង្ឃយួន។ ហាមឃាត់ប្រជារាស្ត្រខ្មែរមិនឲ្យនិយាយភាសាខ្មែរ។ ចាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរកប់ទាំងរស់ ធ្វើជាមុមចង្ក្រានដាំតែអុុង (ដាំតែឲ្យលោកធំយួន) ដុតខ្មែរទាំងរស់ជាដើម។

ពីសម័យមួយទៅសម័យមួយ ពីរបបមួយទៅរបបមួយ អាណានិគមយួនបានប្រើប្រាស់គ្រប់រូបភាពក្នុងការរំលាយពូជសាសន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមជានិច្ច ព្រោះយួនបានគិតថា ថ្ងៃណាមួយខ្មែរក្រោម និងខ្មែរកណ្តាលរួបរួមគ្នានឹងទាមទារទឹកដីកម្ពុជាក្រោមមកវិញជាក់ជាមិនខាន។ ដូចនេះ យួនត្រូវតែអនុវត្តយុទ្ធសាស្ត្របំបែកបំបាក់ ដើម្បីត្រួតត្រា។ សកម្មភាពនៃអាណានិគមរៀតណាមបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើឲ្យយើងមានការព្រួយបារម្ភជាងពេលណាៗទាំងអស់ចំពោះការបាត់បង់ពូជសាសន៍ខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោម។ ដោយសារថា សកម្មភាពរបស់អាជ្ញាធរយួនសព្វថ្ងៃបានស្តែងចេញហាក់ដូចជាបានក្តោបក្តាប់ ត្រួតត្រាកម្ពុជាទាំងស្រុង ហើយបាននិងកំពុងកាត់ផ្តាច់ការទាក់ទងរវាងខ្មែរក្រោម និងខ្មែរកណ្តាល យ៉ាងពិតប្រាកដ។

ចាប់តាំងពីថ្ងៃទី៣០ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ អាណានិគមយួនបានផ្លាស់ប្តូររបបត្រួតត្រាថ្មីនៅលើទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោម គឺរបបសាធារណរដ្ឋសង្គមនិយមរៀតណាមបច្ចុប្បន្ន។ របបអាណានិគមយួនថ្មីនេះមិនបានបន្តរបបយុទ្ធសាស្ត្របំបែកបំបាក់ ដើម្បីត្រួតត្រា។ សកម្មភាពនៃអាណានិគមរៀតណាមបច្ចុប្បន្ន បានធ្វើឲ្យយើងមានការព្រួយបារម្ភជាងពេលណាៗទាំងអស់ចំពោះការបាត់បង់ពូជសាសន៍ខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោមនោះទេ។ ជាក់ស្តែងនៅចុងឆ្នាំ១៩៧៥ យួនបានចាប់មេដឹកនាំនិងរំលាយចោលទាំងស្រុងនូវពុទ្ធិកសមាគមសហព័ន្ធ

សិស្ស ដែលដឹកនាំដោយលោក ថន្ន ជាតិរម្យ។ ថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៧៦ យួនបានបង្ក្រាប និងសម្លាប់យ៉ាងឃោរឃៅមកលើប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរស្នូតត្រង់ ដែលទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពរបស់ខ្លួន ព្រមទាំងចាប់ដាក់ពន្ធនាគារនិងធ្វើទារុណកម្មគ្មានត្រាប្រណី។ ក្នុងនោះ ស្លាប់ ៦៥នាក់ រងរបួសធ្ងន់ស្រាលជាង ៥០០នាក់ ចាប់ដាក់ពន្ធនាគារ និងធ្វើទារុណកម្មជាង ៨.០០០នាក់។ កាត់ទោសប្រហារជីវិត ៣នាក់ គឺលោក ថាច់ គីន, លោក គឹម រី, និងលោក ថាច់ ជៀក។ ជាប់គុកមួយជីវិត ៦នាក់, ២០ឆ្នាំ ៤នាក់, ១៥ឆ្នាំ ៤នាក់, ១៣ឆ្នាំ ៥នាក់ និង៣ឆ្នាំ ម្នាក់។

ឆ្នាំ១៩៨៤ ដល់ ឆ្នាំ១៩៨៧ យួនបានចាប់មេដឹកនាំសំខាន់ៗនៃចលនាព្រះសង្ឃសាមគ្គីស្នេហាជាតិ សាស្ត្រាចារ្យ ព្រះធម្មាចារ្យ ព្រះឧទ្ទេសាចារ្យ ព្រះឧបជ្ឈាយ័ គ្រូបង្រៀននិងអ្នកប្រាជ្ញបញ្ញវន្តខ្មែរចំនួន ៤.២៤៨នាក់ ដាក់ពន្ធនាគារនិងធ្វើទារុណកម្មយ៉ាងអមនុស្សធម៌ជាទីបំផុត។ ក្នុងនោះមាន ព្រះតេជគុណ គឹម សាង ព្រះសង្ឃនាយកនៅកម្ពុជាក្រោម ព្រះតេជគុណ គឹម តុក ចើង ព្រះមេគណខេត្តព្រះត្រពាំង និងជាប្រធានសមាគមព្រះសង្ឃសាមគ្គីស្នេហាជាតិ ត្រូវបានយួនធ្វើទារុណកម្ម និងចាក់ថ្នាំធ្វើគុកនៅក្នុងពន្ធនាគារ។ បណ្ឌិតាចារ្យ ហាញ់ សុវណ្ណ ស្ថាបនិកនៃសាលាពុទ្ធិកសិក្សាធម្មវិន័យនៅកម្ពុជាក្រោម ត្រូវធ្វើទារុណកម្មបង្អត់បាយរហូតដល់ស្លាប់នៅពន្ធនាគារ ។ល។ និង។ល។

ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨៤ រហូតមកបច្ចុប្បន្ន សាលារៀនភាសាខ្មែរគ្រប់កម្រិតសិក្សា ដែលបានរៀបចំដោយគណៈចលនាព្រះសង្ឃសាមគ្គីស្នេហាជាតិបន្តតាំងពីបុរាណរៀងមកនោះ ត្រូវបានអាជ្ញាធរអាណានិគមរៀតណាមបិទចោលទាំងស្រុង ហើយបានបង្ខំឲ្យព្រះសង្ឃខ្មែរទទួលយកការសិក្សារៀនសូត្រតាមបែបថ្មី ដែលរៀបចំនិងត្រួតពិនិត្យយ៉ាងហ្មត់ចត់ដោយអាជ្ញាធរអាណានិគមរៀតណាមវិញ។ កម្មវិធីសិក្សា ដែលបានរៀបចំដោយអាជ្ញាធរអាណានិគមរៀតណាមនោះ គ្រាន់តែសម្រាប់អានបានសរសេរបាន គឺពុំមានគុណភាពអ្វីឡើយ ជាពិសេស សម្រាប់បំពាក់គោលជំហររបក្សកុម្មុយនិស្តរៀតណាម និងធ្វើឲ្យខ្មែរនិងខ្មែរស្អប់គ្នា បែកបាក់គ្នាតែប៉ុណ្ណោះ។

រីឯព្រះសង្ឃពុទ្ធសាសនាខ្មែរវិញ ត្រូវបានអាជ្ញាធរអាណានិគមរៀតណាមបង្ខំឲ្យធ្វើស្រែចម្ការ និងចិញ្ចឹមសត្វពាហនៈ ដូចគ្រហស្ថ ដែលជានយោបាយដ៏ទុច្ចរិតមួយ ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរចាត់បង់ជំនឿមកលើព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលជាគ្រឹះ និងជាព្រលឹងនៃប្រជាជាតិខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោម។ ហាមឃាត់ដាច់ខាតមិនឲ្យមានការបង្កើតអង្គការ-សមាគមក្រៅរដ្ឋាភិបាល។ ការដើរប្រមូលយកវត្ថុបុរាណខ្មែរតាមវត្តនានាក្នុងលេស ដើម្បីយកមករក្សាទុកកន្លែងសុវត្ថិភាព។ ទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរមួយចំនួនត្រូវហាមឃាត់ ដូចជាទំនៀមទម្លាប់បង្ហោះគោមក្នុងពិធីបុណ្យអុំទូកអកអំបុក និងសំពះព្រះខែ។ ហាមដាច់ខាតមិនឲ្យស្តាប់វិទ្យុ និងមើលទូរទស្សន៍ខ្មែរ ដែលផ្សាយចេញពីប្រទេសកម្ពុជា មិនឲ្យស្តាប់វិទ្យុអាស៊ីសេរី វិទ្យុសំឡេងសហរដ្ឋអាមេរិក និងប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធ Internet ជាដើម។ សម្ពត្តិភាពមិនឲ្យព្រះសង្ឃនិងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរទាក់ទងជាមួយសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅខាងក្រៅជាដាច់ខាត។ ករណីនេះ បាននិងកំពុងចាប់ផ្តើមព្រះសង្ឃ និងចាប់ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរកម្ពុជាក្រោមដាក់គុកជាបន្តបន្ទាប់ដោយបានចោទប្រកាន់ថា បានទាក់ទងជាមួយសហគមន៍ខ្មែរកម្ពុជាក្រោមនៅបរទេស។ ប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរកម្ពុជាក្រោម ដែលចេញមុខតវ៉ារឿងដីធ្លី ត្រូវចាប់ខ្លួនដាក់ពន្ធនាគារ ដូចករណីលោក ចៅ ហេន នៅខេត្តមាត់ជ្រូក សូម្បីតែធ្លាក់ខ្លួនឈឺធ្ងន់ដើរលែងរួចក៏អាជ្ញាធរអាណានិគមរៀតណាមមិនអនុញ្ញាតឲ្យនាំចេញពីពន្ធនាគារទៅព្យាបាលដែរ។ នេះជាអំពើអមនុស្សធម៌ និងរំលោភសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរមិនអាចទទួលយកបានឡើយ។

កាលណានិយាយពីការតស៊ូ យើងមិនត្រូវបំភ្លេចមហាវិបុលខ្មែរដែនដីសណ្តទន្លេមេគង្គ (កម្ពុជាក្រោម) នៅសតវត្សរ៍ទី ១៩បានទេ គឺឧកញ៉ា **សឹង គុយ** ដែលហ៊ានលះបង់ជីវិតឲ្យយួនកាត់កទាំងរស់ជាថ្នូរនឹងការរក្សាទុកពូជសាសន៍ សាសនា ទំនៀមទម្លាប់ខ្មែរនៅកម្ពុជាក្រោម។ ព្រះមហាវិរក្សត្រព្រះបាទអង្គ ខ្នង បានដឹកនាំទ័ពដោយផ្ទាល់ព្រះអង្គទៅវាយដណ្តើមយកកម្ពុជាក្រោមមកវិញ។ល។

នៅសតវត្សរ៍ទី ២០ មានវិបុល **ថាច់ គីន គឹម រី** និង **ថាច់ ជៀក** ត្រូវបានអាជ្ញាធរអាណានិគមយួនកាត់ទោសប្រហារជីវិត ដោយសារតែបានដឹកនាំប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរតស៊ូទាមទារសិទ្ធិសេរីភាពនៅឆ្នាំ១៩៧៦។ ព្រះមហាវិរសមណៈ **គឹម តុក ចើង** ត្រូវបានអាជ្ញាធរអាណានិគមយួនចាក់ថ្នាំធ្វើគុកនៅក្នុងពន្ធនាគារ ឆ្នាំ១៩៨៧ ដោយសារតែព្រះអង្គដឹកនាំចលនាព្រះសង្ឃ និងប្រជាពលរដ្ឋខ្មែរសិក្សារៀនសូត្រអក្សរសាស្ត្រខ្មែរ និងការពារនូវទំនៀមទម្លាប់វប្បធម៌ខ្មែរ ។ល។ នេះគ្រាន់តែជាការលើកយកមកឧទាហរណ៍តែប៉ុណ្ណោះ នៅមានព្រះវិរសមណៈ ព្រះវិរព្រះហាក្សត្រ វិបុល វិរនារី វិរយុទ្ធជន វិរយុទ្ធនារីជាច្រើនរូបផ្សេងទៀត។

នៅក្នុងរដ្ឋកាលព្រះករុណាព្រះមហាក្សត្រព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ ព្រះអង្គបាន តស៊ូយ៉ាងស្វិតស្វាញ ដើម្បីបញ្ជាក់ឲ្យសហគមន៍អន្តរជាតិបានដឹងអំពីសិទ្ធិស្របច្បាប់របស់កម្ពុជានៅ លើទឹកដីកម្ពុជាក្រោម។ នៅក្នុងព្រះរាជសារ ចុះថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៥ ព្រះអង្គបានបញ្ជាក់ប្រាប់អធិរាជប៉ុនយ៉ាងច្បាស់អំពីសិទ្ធិរបស់កម្ពុជានៅលើដែនដីកម្ពុជាក្រោម។ ព្រះរាជសារ ចុះថ្ងៃទី២០ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៤៨ បានប្រឆាំងយ៉ាងដាច់ខាតចំពោះសំណើរបស់អធិរាជ បាវ ដោយ ដែលបានស្នើសុំបារាំងបង្រួបបង្រួមទឹកដីតែមួយ ដែលភាសាយួន ហៅថា Ky ទាំង៣ គឺ Trung Ky, Nam Ky, Bắc Ky ។ មានន័យថា យួនចង់យកទឹកដីចាម (Trung Ky) ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម (Nam Ky) មករួមជាមួយទឹកដីវៀតណាមតែមួយ។

ព្រះរាជសារ ចុះថ្ងៃទី១៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៥ ព្រះមហាក្សត្រព្រះបាទសម្តេចព្រះ នរោត្តម សីហនុ បានឡាយជាអាទិ៍ថា ការកាត់ទឹកដីខ្មែរកម្ពុជាក្រោមវៀតណាម នៅឆ្នាំ១៩៤៩នោះ ជាការ ខុសច្បាប់និងអយុត្តិធម៌បំផុត។ យ៉ាងហោចណាស់ក៏អាណានិគមបារាំងត្រូវប្រគល់ទឹកដីកម្ពុជាក្រោម ៥០ភាគរយមកឲ្យព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាដែរ។

ការស្រង់ដោយសង្ខេបយកមកជាឧទាហរណ៍នេះ គឺជាសក្ខីយកម្មបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ទាំង ព្រះមហាក្សត្រខ្មែរគ្រប់ជំនាន់ ទាំងប្រជារាស្ត្រខ្មែរម្ចាស់ទឹកដី ទោះស្ថិតនៅក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ ដោយ ក៏ពុំដែលបានបោះបង់ទឹកដីកម្ពុជាក្រោមចោលម្តងណាឡើយ។

បពិត្រព្រះថេរានុគ្រូគ្រប់ព្រះអង្គជាទីគោរពសក្ការៈ !
គណៈអធិបតីជាទីគោរព!
បងប្អូនរួមឈាមជាទីស្នេហា!

តាងនាមអង្គការ-សមាគមខ្មែរកម្ពុជាក្រោម និងក្នុងនាមទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំផ្ទាល់ សូមថ្លែងអំណរព្រះគុណ និងអរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ប្រគេននិងជូន ព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គ បងប្អូនរួមឈាមទាំងអស់ ទាំងនៅឯនាយសមុទ្រ ទាំងនៅទីនេះក្តី ដែលបានជួយឧបត្ថម្ភជាសម្ភារៈ និងថវិកា ដល់ការរៀបចំពិធីបុណ្យជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ និងបាននិមន្តនិងអញ្ជើញមកចូលរួមយ៉ាង ច្រើនកុះករ ជួយញ៉ាំងកម្មវិធីបុណ្យរបស់យើងទាំងអស់គ្នាមានសភាពឱ្យរីកអធិកអធមនិងប្រកប ដោយអត្ថន័យជ័ជ្រាលជ្រៅ។

ដោយឥដ្ឋមនុញ្ញផល ដែលកើតមានអំពីបុណ្យកតញ្ញកតវេទិតាធម៌នាពេលនេះ ទូលព្រះបង្គំ យើងខ្ញុំ សូមឧទ្ទិសកុសលទាំងនេះ ប្រគេនព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធព្រះវិសមណៈ ថ្វាយព្រះវិញ្ញាណក្ខន្ធអតីត ព្រះមហាក្សត្រ និងជូនវិញ្ញាណក្ខន្ធវិបុរស វិនារី វិរយុទ្ធជន វិរយុទ្ធនារីខ្មែរស្នេហាជាតិទាំងអស់ បាន សោយសុខក្នុងសុគតិភពកុំបីខាន។

សូមព្រះបរមរាជានុញ្ញាតលើកព្រះរាជកុសលដ៏ថ្លៃថ្លានេះដែរ ថ្វាយព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេច ព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសម្តេចព្រះមហា ក្សត្រិយ៍ ព្រះវររាជមាតាជាតិខ្មែរ ក្នុងសេរីភាព សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងសុភមង្គលជាទីសក្ការៈដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត មានព្រះរាជសុខភាពល្អបរិបូណ៌ ព្រះកាយពលមាំមួន ព្រះបញ្ញាញាណរវាងវៃ ព្រះជន្មយីនយូរជាងរយ ព្រះវស្សាឆ្ងាយចាករោគាមារសត្រូវទាំងពួង ដើម្បីប្រថាប់ជាម្ចាស់ដ៏ត្រជាក់ដល់ប្រជានុរាស្ត្រខ្មែរនៅគ្រប់ ទិសទីតរៀងទៅ។

សូមប្រគេនព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គជាទីសក្ការៈ ថ្វាយព្រះពរសម្តេច ស៊ីសុវត្ថិ ពង្សនារី មុនីពង្ស ព្រះរាជតំណាងដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់នៃព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ នរោត្តម សីហមុនី ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងសូមគោរពជូនពរឯកឧត្តម លោកជំទាវ លោក លោក ស្រី បងប្អូនរួមឈាមទាំងអស់ បានប្រកបទៅដោយពុទ្ធពរទាំង ៤ប្រការ គឺអាយុ វណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ។

សូមអរព្រះគុណ និងអរគុណ!

ទំព័រ ៦ នៃ ៦

